

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»

Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ
ДИСЦИПЛІН У ЗВО**

Освітня програма: «Дошкільна освіта»

Спеціальність: 012 Дошкільна освіта

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “27 .” серпня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання
5. Компетентності
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методика викладання психолого-педагогічних дисциплін у ЗВО
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Викладач (і)	Док. пед. наук, проф. Лисенко Неллі Василівна
Контактний телефон викладача	+380661735544
E-mail викладача	nelli.lysenko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очна/заочна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>Курс освітнього компонента передбачає підготовку фахівців вищого освітньо-кваліфікаційного рівня – «магістр». Випускників магістратури готують до роботи асистента, викладача закладу вищої освіти I-IV рівнів акредитації, а також до самостійної наукової діяльності та керівництва науково-дослідною роботою студентів. Відповідно, в обсязі курсу акумульовано його теоретичні засади із поглибленим аналізом актуальних наукових досліджень українських і зарубіжних учених; представлено основи планування процесу викладання психолого-педагогічних дисциплін; новітні методики (освітні технології) формування знань, умінь і навичок майбутніх магістрів, організаційні форми, методи і прийоми реалізації виховних завдань та формування їхніх професійно – ціннісних орієнтацій у руслі гуманістичної педагогіки. У курсі представлено оптимальний обсяг професійних умінь і навичок, якими має оволодіти магістр-випускник задля їх практичного застосування в навчально-виховній діяльності зі студентами.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета навчальної дисципліни – опанування майбутніми магістрами змістом, формами методами та прийомами викладання психолого-педагогічних дисциплін у процесі самостійного учіння на аудиторних заняттях, під час лекцій та викладацької практики у ЗВО, формування умінь викладача працювати по-новому в умовах функціонування системи відкритої освіти, проектувати й організовувати освітній процес на засадах паритетності та міжособистісної співпраці.</p>	
4. Компетентності	
<p><i>Загальні компетентності</i></p> <p>КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>КЗ-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>КЗ-5. Здатність працювати в команді.</p> <p>КЗ-7. Здатність виявляти, ставити й вирішувати проблеми.</p> <p>КЗ-8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p><i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</i></p> <p>КС-1. Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.</p> <p>КС-2. Здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти.</p> <p>КС-3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами.</p> <p>КС-5. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти.</p> <p>КС-6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-</p>	

педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості.
 КС-8. Здатність здійснювати нормативно-правове регулювання діяльності закладу дошкільної освіти, керуючись законодавчими документами та основами професійної етики.
 КС-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.
 КС-10. Здатність розробляти і реалізовувати дослідницькі та інноваційні проекти у сфері дошкільної освіти.
 КС-11. Здатність організовувати науково-експериментальну та методичну діяльність в системі дошкільної освіти.

5. Результати навчання

- 5.1. Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні.
- 5.2. Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології, генерувати нові ідеї в організацію освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу.
- 5.3. Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проектів
- 5.4. Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності
- 5.5. Організовувати методичний супровід освітньої діяльності в мультикультурному середовищі закладу дошкільної освіти для формування в дітей поваги до різних національностей та здатності до взаємодії
- 5.6. Здійснювати психолого-педагогічне керівництво індивідуальним розвитком особистості дитини
- 5.7. Знати і використовувати в практичній діяльності законодавчу базу дошкільної освіти
- 5.8. Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого -педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики
- 5.9. Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого -педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики.
- 5.10. Володіти уміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно -орієнтованого підходу, суб'єкт - суб'єктної взаємодії
- 5.12. Уміти планувати та координувати фінансово -господарську діяльність закладів дошкільної освіти
- 5.13. Визначати проблему та понятійний апарат дослідження в сфері дошкільної освіти, збирати та аналізувати необхідну інформацію з різних джерел

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – 90 год

Вид заняття	загальна кількість годин
Лекції	14
Практичні	18
Самостійна робота	58

Ознаки курсу

семестр	спеціальність	курс (рік навчання)	Обов'язковий/вибірковий
XI	012 Дошкільна освіта	шостий	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
------------	---------------	------------	---------------	-------------	------------------

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Педагогічна діяльність викладача ЗВО	Лекція (2год), практичне заняття (2	[3, 7, 23, 25]	1. Вивчення освітньо-кваліфікаційної характеристики	5 балів	До наступного заняття за розкладом
---	-------------------------------------	----------------	---	---------	------------------------------------

<p>як процес. Мета, предмет і завдання курсу «Методика викладання психолого-педагогічних дисциплін у ЗВО»</p> <p>1. Характеристика процесу викладання педагогічних дисциплін у ЗВО за професійним рівнем «магістр».</p> <p>2. Мета, предмет і завдання курсу. Блоки навчальної дисципліни. Дисципліни фахової підготовки.</p> <p>3. Професійні функції магістра: викладацька та наукова діяльність.</p> <p>4. Наукові засади навчальної дисципліни фахової підготовки. Специфіка програм підготовки магістра.</p>	<p>год)</p>		<p>щодо підготовки магістра.</p> <p>2. Аналіз рекомендованих літературних джерел.</p> <p>3. Характеристика особливостей фахової підготовки магістра до викладацької та наукової діяльності.</p> <p>4. Моделювання професійної діяльності майбутнього магістра спеціальності «Дошкільна освіта» (8год)</p>		
<p>Тема 2. Особливості викладання психолого-педагогічних дисциплін у процесі фахової підготовки магістрів у галузі «Дошкільна освіта»</p> <p>1. Історія становлення та розвитку фахової освіти майбутніх магістрів у галузі</p>	<p>Лекція (2 год), практичне заняття (2 год)</p>	<p>[1, 3, 7, 22, 23, 25]</p>	<p>1. Вивчення та аналіз навчальних програм дисциплін психолого-педагогічної підготовки.</p> <p>2. Аналіз та коментар специфіки педагогічного процесу щодо освіти дорослих.</p> <p>3. Характеристика</p>	<p>5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>

<p>«Дошкільна освіта».</p> <p>2. Специфіка організації та змісту педагогічного процесу у ЗВО у контексті освіти дорослих.</p> <p>3. Концепція неперервної освіти ЮНЕСКО .</p> <p>4. Структурні компоненти педагогічного процесу та принципи його функціонування.</p>			<p>принципів функціонування педагогічного процесу у контексті неперервної освіти.</p> <p>4. Презентація концепції ЮНЕСКО про неперервну освіту.</p> <p>5. Самостійний добір літературних джерел до п.1. (8 год)</p>		
--	--	--	---	--	--

Змістовий модуль 2.

<p>Тема 3. Форми організації діяльності студентів із вивчення психолого-педагогічних дисциплін.</p> <p>1.Лекція як організаційна форма роботи зі студентами-магістрами. Планування лекцій та методи викладання під час лекції.</p> <p>2. Семінарські заняття як засіб поглиблення знань. Роль і місце викладача та студентів на семінарському занятті.</p> <p>3.Практичні заняття як спосіб набування умінь і навичок магістрантів щодо практичного застосування форм і методів роботи за програмою</p>	<p>Лекція (4 год)</p>	<p>[1, 4, 5, 15, 22]</p>	<p>1.Вибір змісту лекцій із психолого-педагогічних дисциплін. Планування викладу згідно обсягу матеріалу.</p> <p>2. Методи роботи викладача під час лекції: монолог, полілог, діалог, взаємні запитання, цитування, ілюстрації, проблемні ситуації.</p> <p>3. Робота з додатковою літературою: написання тез, творів-есе, конспектів, рефератів.</p> <p>4. Особливості оволодіння вербальними, графічними і наочними способами презентації творчих робіт.</p>	<p>5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
--	-----------------------	--------------------------	---	----------------	---

<p>навчальної дисципліни.</p> <p>4. Лабораторні заняття як форма оволодіння магістрами професійними вміннями з організації особистісно-орієнтованої взаємодії у системі «викладач-студент»</p> <p>5. Форми активізації самостійної підготовки студентів до обговорення актуальних тем: колоквіум, диспут, самостійні твори проекти.</p> <p>6. Організація самостійної роботи студентів як засіб виконання індивідуальної програми фахової підготовки: робота з літературою; підготовка до репродуктивного відтворення змісту теми; самостійне виконання індивідуальних і групових завдань.</p>			<p>5. Формування навичок самооцінення студентів-магістрантів.</p> <p>6. Підготовка до аналітичних виступів: обговорення творчих проектів, рефератів, конспектів, першоджерел.</p> <p>7. Особливості індивідуальної, парної та групової роботи студентів – магістрів у процесі фахової підготовки.</p> <p>8. Функціональне призначення різних форм організації вивчення психолого-педагогічних дисциплін у поєднанні з методами викладання та учіння: організація засвоєння знань, формування умінь і навичок; пошук нових знань; організація контролю знань, умінь і навичок; взаємооцінка студентів; оцінка викладача.</p> <p>(14 год)</p>		
<p>Тема 4. Форми організації діяльності студентів із вивчення психолого-педагогічних</p>	<p>Практичне заняття (2 год)</p>	<p>[1, 4, 5, 15, 22]</p>		<p>5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>

<p>дисциплін. 1. Теоретичне і методичне обґрунтування різних форм організації навчально-виховного процесу у закладах педагогічної освіти. Класно-урочна система Я.А. Коменського та її модифікація у сучасних умовах. 2. Вимоги до різних типів уроків та інших організаційних форм викладання психолого-педагогічних дисциплін. 3. Особливості розробки конспектів занять з студентами педагогічних коледжів та інших закладів освіти. 4. Структурні компоненти конспектів (мета; виклад нових знань; відтворення набутих знань, умінь і навичок; методика пояснення домашнього завдання і самостійної роботи).</p>					
<p>Тема 5. Методика викладання психолого-педагогічних дисциплін. 1.Класифікація методів навчання студентів. Критерії добору</p>	<p>Лекція (4 год)</p>	<p>[4, 5, 15, 19, 24]</p>	<p>1.Особливості авторських класифікацій методів А. Алексюка, В. Бондаря, О. Мороза, М. Ярмаченка. 2. Характеристика</p>	<p>5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>

<p>методів. 2. Методи як спосіб самореалізації викладача і студентів (а)домінування; б) взаємодія). 3. Методи як джерело інформації: наочні, вербальні, практичні, інтерактивні. 4. Методи навчально-пізнавальної діяльності студентів: інформативно-рецептивні, репродуктивні, частково-пошукові (евристичні), дослідницькі. 5. Методи навчально-пізнавальної діяльності індивіда (викладач, магістр, студент) 6. Особливості добору методів із урахуванням специфіки начальної дисципліни.</p>			<p>методів за працями І. Лернера, М. Скаткіна, В. Онищука. 3. Аналіз методів за класифікацією Ю. Бабанського. 4. Особливості методів за класифікацією М. Данилова, Б. Єсіпова. 5. Особливості змістового наповнення кожної групи методів у різних класифікаціях (за хронологічним принципом). 6. Презентація методів із різних класифікацій на основі порівняльного аналізу. 7. Створення класифікацій методів викладання психолого-педагогічних дисциплін в умовах системи відкритої освіти. 8. Сучасні освітні технології, вимоги до їхнього використання в процесі фахової підготовки майбутніх магістрів. (14 год)</p>		
Змістовий модуль 3.					
<p>Тема 6. Зміст і організація різних видів практики студентів. Співпраця викладачів</p>	<p>Практичне заняття (2 год)</p>	<p>[4, 5, 15, 19, 24]</p>		<p>5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>

<p>психолого-педагогічних дисциплін із магістрами. 1. Особливості добору методів викладання психолого-педагогічних дисциплін за їх дидактичним призначенням. 2. Ігри-вправи, дидактичні та ділові (педагогічні) ігри у процесі викладання психолого-педагогічних дисциплін. 3. Засоби активізації навчально-пізнавальної діяльності на заняттях із психолого-педагогічних дисциплін. 4. Програмоване навчання у процесі викладання психолого-педагогічних дисциплін.</p>					
<p>Тема 7. Зміст і організація різних видів практики студентів. Співпраця викладачів психолого-педагогічних дисциплін із магістрами. 1. Реалізація завдань із психолого-педагогічних</p>	<p>Лекція (2 год), практичне заняття (2 год)</p>	<p>[6, 12, 19, 20, 24]</p>	<p>1. Особливості застосування знань з психолого-педагогічних дисциплін під час різних видів практики. 2. Організація вивчення студентами-магістрами навчально-виховного процесу та</p>	<p>5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>

<p>дисциплін у різних видах практики (ЗДО; уроки у педагогічному коледжі, інституті та ін.).</p> <p>2. Використання змісту психолого-педагогічних дисциплін (Педагогіка дошкільна; Психологія дитяча; Конкретні методики дошкільної освіти) на практиці у закладах освіти (педагогічний коледж, інститут та ін.).</p> <p>3. Місце і значення знань психолого-педагогічних дисциплін у діяльності завідувача та методиста ЗДО.</p> <p>4. Роль викладача психолого-педагогічних дисциплін як організатора та методиста практики студентів у закладах освіти різного рівня.</p>			<p>планів роботи ЗДО; закладів педагогічної освіти (коледжі, інститути та ін.).</p> <p>3. Способи вивчення студентами навчально-виховної діяльності викладача психолого-педагогічних дисциплін: програма, навчальний план, індивідуальна документація, облік знань студентів.</p> <p>4. Вивчення тем і змісту роботи викладачів педагогіки дошкільної, психології дитячої, методик.</p> <p>5. Форми контролю знань студентів педагогічного коледжу та інших закладів освіти.</p> <p>6. Особливості використання ЗДО у процесі процесі викладання психолого-педагогічних дисциплін.</p> <p>7. Особливості та зміст індивідуальних письмових рекомендацій викладачів психолого-педагогічних дисциплін магістрам-практикантам.</p> <p>8. Особливості</p>		
---	--	--	---	--	--

			співпраці студентів – магістрів із викладачами та педколективом закладів педагогічної освіти. 9. Специфіка обліку та контролю знань студентів – магістрів. 10. Оформлення документації за змістом практики у педагогічних коледжах та інших закладах освіти. (14 год)		
--	--	--	--	--	--

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Семестр XI Вид контролю – екзамен Максимальна оцінка – 100 балів (практичні заняття – 5x9=45 балів, контроль самостійної роботи – 5 балів, екзамен – 50 балів). Враховуються результати неформальної освіти – сертифіковані онлайн-курси на освітніх платформах Coursera, Prometheus, EdEra та інших (положення ПНУ про неформальну освіту).
Вимоги до письмових робіт	Самостійне виконання, власний аналіз та міркування
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 45 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50% завдань

8. Політика курсу

Дотримання політики доброчесності. Лекційні заняття не відпрацьовуються, знання лекційного матеріалу є обов'язковим.

Пропущені практичні заняття студент відпрацьовує, індивідуально виконуючи передбачену у плані роботу. Для цього використовуються:

- усне опитування;
- перевірка практичних завдань;
- розробка і оприлюднення відео презентацій;
- перевірка передбаченої програмою курсу самостійної роботи.

Допуском до іспиту є відвідування не менше 50 % занять, результати тестування на платформі дистанційного навчання, виконання самостійної роботи. Якщо здобувач не ліквідував заборгованість та не набрав мінімальну кількість балів (25 балів) він може бути рекомендований на повторне вивчення даної дисципліни.

Викладання курсу базується на активній взаємодії між учасниками освітнього процесу.

9. Рекомендована література

1. Алексюк А. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: підручник. Київ: Либідь. 1998. 560 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. Богуш; Авт. кол-в: Богуш А., Беленька Г., Богінч О. та ін. Київ: Видавництво, 2012. 26 с.
3. Березюк О., Власенко О. Дидактика: теорія і практика. Навчально-методичний

- посібник для студ. гуман. факультетів. Житомир: Видавництво ЖДУ ім. І. Франка. 2017. 212 с.
4. Волкова Н., Батраченко І. Формування рефлексії магістрантів педагогіки вищої школи у процесі професійної підготовки. Вісник Дніпропетровського у-ту ім. Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія. Педагогічні науки. 2015. №1 (9). С.94-100.
 5. Гуревич Р. Інноваційні технології навчання в умовах інформатизації освіти: навч.-метод. пос. Львів: ЛДУБЖД. 2014. 564 с.
 6. Дитина в дошкільні роки : Комплексна освітня програма / наук. кер. К. Л. Крутій: URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/programyrozvytku-ditey/13programa-ditina-v-doshkilni-roki.pdf>
 7. Зайченко І. Педагогіка. Чернівці. 2010. С. 70-76.
 8. Закон України «Про вищу освіту» URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
 9. Закон України «Про дошкільну освіту». URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
 10. Закон України «Про освіту» URL:<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
 11. Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні / Наук, ред. О. Л. Кононко. Київ, 2003.
 12. Комплексна програма розвитку, навчання та виховання дітей раннього віку «Соняшник» / Л. В. Калуська. 84 с. URL: <http://dnz267.edu.kh.ua/Files/downloads/%D0%A1%D0%BE%D0%BD%D1%8F%D1%88%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf>
 13. Конституція України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
 14. Концепція безперервної системи національного виховання. Київ, 1994.
 15. Левченко М. Педагогічні технології: навч. пос. Київ: Академвидав. 2012. 224 с.
 16. Лисенко Н. В. Педагогіка українського дошкілля: навч.посібник: у 3-х ч. Ч. 3 / Н. В. Лисенко, Н. Кирста, Н. Лазарович. Київ: Слово, 2016. 376 с
 17. Лисенко Н. В. Педагогіка українського дошкілля: навчально-методичний посібник для студ. вищ. навч. закл.: у 3 ч. Ч. 1. / Н. В. Лисенко, Н. Р. Кирста. Івано Франківськ: Плай, 2001. 208 с.
 18. Лисенко Н. В. Педагогіка українського дошкілля: у 3-х частинах: навчальний посібник. Ч. 2 / Н. В. Лисенко, Н. Р. Кирста. Рек. МОН. Київ: Слово, 2010. 360 с.
 19. Педагогічний енциклопедичний словник / за ред . С.У. Гончаренка. Київ: Вища школа. 2005. 1728 с.
 20. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / О. І. Білан, Л. М. Возна, О. Л. Максименко та ін. — Тернопіль: Мандрівець, 2012. – 264 с.
 21. Стандарт вищої освіти. Другий (магістерський рівень) вищої освіти. Ступінь «магістр». Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 012 «Дошкільна освіта». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/standarty/2020/05/2020-zatverd-standart-012-m.pdf>
 22. Фіцула М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. 2-ге вид., доп. Київ: Академвидав.2010. 456 с.
 23. Хайруддінов М. Теорія та практика відкритого навчання. Видавництво: Слово. 2019. 134 с.
 24. Химинець В. Інноваційна освітня діяльність. Тернопіль: Мандрівець. 2009. 360 с.
 25. Чайка В. Основи дидактики. Навч. посібн. Видавництво: Академ. видав. 2011. 240 с.

Викладач: док. пед. наук, проф.

Н.В. Лисенко